

Maja, 40 år, arbetar som sjukhusclown
 ”Jag försöker se det friska i varje barn”

AGNES, 5 år, har genomgått en levertransplantation. När clownen Loppa (röd mössa, Maja Ringstad) och Jonas (blå mössa, Kristin Rode) kommer är hon piggsom en mört, hoppar efter såpbubblor, sparkar runt i korridoren på en sparkcykel och lyckas dra ner både Loppa och Jonas på golvet med bara handkraft.

Två dagar i veckan förvandlar 4-barnsmamman Maja Ringstad sig till clownen Loppa. På ett sjukhus i Göteborg sprider hon glädje bland sjuka barn.
 – Jag får se mycket sorgligt, men jag känner ofta att jag når fram till dem.

AV HANS KARLSSON FOTO PATRIK BERGENSTAV

P lötsligt hörs en ukulele spela i korridoren. Sjukhusclownerna Loppa och Jonas har slagit sig ner i en soffa på Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus i Göteborg. 5-åriga Agnes fnittrar förtjust, försöker fånga såpbubblor och börjar sedan dra i Jonas arm. Loppa tar tag i andra armen och håller emot. Det blir en dragkamp där Jonas nästan kan gå

av på mitten. Till slut vinner Agnes och Jonas hamnar på golvet.

– Det visste ni inte, att jag var så stark, säger Agnes och strålar.

Moa, 6 år, tittar på Nicke Nyfiken på TV när Loppa och Jonas hälsar på. De lutar sig in och försöker hitta en bra plats att ställa sig. Provar sig fram var det är bäst att stå. Jonas börjar blåsa i sin trumpet så högt att Loppa får ont i öronen. Moa gapskrattar. Sedan spelar och sjunger de den ena visan efter den andra och Loppa passar på att städa lite med dammvipan. Utanför rummet står både läkare och sköterskor och smygkikar i dörrspringan.

BÅDE AGNES OCH MOA ser fram emot onsdagar och fredagar när clownerna kommer. Loppa, som privat heter Maja Ringstad, har varit sjukhusclown i 15 år. Redan som barn hade hon siktet inställt på teatern.

– Det var nog filmer som visades på TV där de hade långa vackra klänningar som fick mig på de här tankarna. Musikalfilmer. Hollywoodfilmer. Sedan lekte vi mycket teaterlekar där jag växte upp. Jag har aldrig tänkt att jag

ska bli något annat.

Efter gymnasiet och en första graviditet

sökte sig Maja till Wendelsbergs folkhögskola och blev teaterpedagog. Tillsammans med en kollega startade hon en teatergrupp i början av 1990-talet som spelade upp egenhändigt skrivna pjäser för barn på bibliotek och förskolor.

– Vi pratade mycket om hur vi kunde göra för att nå grupper som inte självmant kom till teatern. 1995 läste jag i tidningen om ett projekt som hade startat med sjukhus-

VÄND ▶

Anna Maja Ringstad

Ålder: 40 år, född i Norrköping.

Yrke: Skådespelare, clown.

Bor: Egnahemshus i Lundby, Göteborg.

Familj: Sambon Håkan, 40. Barnen Albin 20, Aili, 7, Silje, 5, och Saga, 2 år. Tre katter: Tassan, Prinsessan Pip och Charlie.

Fritidsintressen: Yoga, sticka, virka, läsa, skriva, skog och natur.

Drömmer om: Att vara clown på äldreboende.

Talang: En hejare på Alfapet.

MAJA MED FAMILJ sitter på en bergstopp och njuter av fint väder och utsikten på Hisingen. En plats för att skingra tankarna på. Från vänster: Saga, Maja, Silje, Aili och Håkan. Håkan och Aili med hemmagjorda mössor.

FORTS▶ clownen och kände att det var något för mig. Sjukhuset är ju en spelplats som alla passerar någon gång.

Att vara sjukhusclown är något annat än att vara cirkusclown. Det är inte lika stort och man ramlar inte på rumpan hela tiden. Som sjukhusclown är scenen mycket närmare och sker i samspel med barnen. Man måste vara väldigt lyhörd. Under åren har Maja vidareutbildat sig genom flera kurser och workshops. Det är inte bara att ta på sig en röd näsa, utan det ligger mycket tanke bakom.

Anette Wetterstrand är vårdenhetschef

på barnmedicinska avdelningen och hon är oerhört imponerad.

– De vet hur man närmar sig ett barn. Alla barn ropar inte ”jippiiii” när clownen kommer, utan de kan vara ängsliga och längta hem. Då är clownerna mycket skickliga på att skapa kontakt på barnens egna villkor, säger hon.

MAJA GÅR ALDRIG IN i ett rum förrän någon säger att det är okej. Det behöver inte sägas med ord, utan ofta känner hon när det är dags.

– Det var en liten kille som blundade under hela vårt besök. Han ville inte titta, men jag kände ändå att vi kunde komma in. Vi smög in och låtsades att han sov och att vi fick ta det lite försiktigt. Min kollega gick och lade sig i en annan säng, vi sjöng en liten sång och hon somnade och vaknade och sedan gick vi ut. Nästa gång vi kom var pojken som ett stort solsken.

Majas röst förändras till Loppas lite nasala stämma när hon berättar. Vid ett annat tillfälle stannade hon vid tröskeln till ett rum där vårdpersonalen tyckte att hon skulle gå in, eftersom de hade svårt att nå fram till flickan därinne.

– Vi tog det väldigt försiktigt. Jag började stä-

da lite och hittade fläckar överallt. Sedan hittade jag fler fläckar längre och längre in i rummet. Plötsligt kände jag att jag blev som en hungrig krokodil. Man fångar upp en känsla som finns i rummet. Det blev väldigt roligt och flickan kunde skratta åt situationen. Sedan var det lättare för personalen att arbeta med henne.

En av clownernas roller är att lösa upp känslomässiga knutar så att personalen kan göra vad de ska. Anette Wetterstrand säger att det blir väldigt god stämning på hela avdelningen när clownerna kommer, både för barnen och föräldrarna. Men även personalen uppskattar det otroligt mycket.

– De kan sätta sig på golvet mitt i korridoren och spela och sjunga. De lämnar kanske ut något instrument så att det blir en hel orkester bland de här sjuka barnen. Det är fantastiskt att se och det är lättare att jobba, säger hon.

EN CLOWN FÅR VARA framme överallt och kan inte vara rädd för att lägga sin röda näsa i blöt. Under Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus 150-årsjubileum klampade Maja in när drottningen själv var på besök och överlämnade en present till henne. Varje dag är

”Mina egna barn tar mycket plats”

Finansieras av gåvor

■ **Drottning Silvias** barn- och ungdomssjukhus i Göteborg, som är ett av Europas största barnsjukhus, fyllde nyligen 150 år. Varje dag finns där cirka 550 barn och ungdomar. Sjukhusclownerna finansieras av gåvor till Insamlingsstiftelsen för Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus och Barncancerföreningen för västra Sverige.

speciell, men alla dagar är inte lika roliga.

Många undrar om jag inte får se mycket sorgligt och det får jag ju, det ingår i jobbet. Men jag känner ofta att jag når fram till dem.

En kollega och jag var hos en liten kille en gång som blundade och var väldigt dålig. Vi spelade flöjt och när vi skulle gå så sa vi till varandra så att han hörde: ”Nu vinkar vi till pojken, men det behöver ju inte han göra. Han kan bara vicka lite på tårna om han vill.” Då såg vi hur den lilla foten började vicka på tårna. Det var allt han orkade göra, men vi kände att vi hade nått fram.

När barn ligger kvar på sjukhuset en längre tid och träffar clownerna flera gånger så brukar Maja föra anteckningar för att kunna se tillbaka och hålla en linje. Det blir också ett slags bearbetning av vad som har hänt under dagen.

– Det roliga med att vara clown är att man får tillgång till alla sidor hos sig själv. Man kan vara tuff, blyg, rädd eller arg. Man drar ut känslan så långt det går, man gör det mänskliga ännu mer mänskligt och synligt.

Fritiden fylls lätt med olika aktiviteter när Majas tre små tjejer därhemma vill ha uppmärksamhet. Ofta går familjen på utflykt upp på någon av bergsknallarna som omger bostadsområdet och njuter av utsikt och natur med bananer och majs-krokar. Det är ett här-

STICKNING är ett intresse som Maja ägnar sig åt för att koppla av och skingra tankar när tillfälle ges.

ligt gäng som möter Maja när hon kommer hem: sambon Håkan, Aili, Silje och Saga. Äldste sonen Albin befinner sig i Shanghai.

IBLAND KAN DET BLI lite snedvridet, eftersom vi träffar så många sjuka barn. För oss kan det kännas som om det är många, när det egentligen är väldigt få barn som blir svårt sjuka. Vi blir påmind om hur viktigt det är att vara närvarande i nuet.

Nu tar mina egna barn mycket plats och det är skönt att det är full rulle när man kommer hem. Jag tror inte att jag är mer orolig

än andra mammor. Men när jag träffar barn på sjukhuset som är i samma ålder som mina egna så kan det gripa tag i mig lite extra.

Man slås av att barnen på sjukhuset har ett mod av sällan skådat slag. Både Agnes och Moa har bott på sjukhuset i flera månader.

En stor del av Majas uppgift i rollen som clownen Loppa är att försöka se det friska i varje barn hon träffar. Det finns en del inövade scener, men ofta utgår hon från situationen och barnets förmåga.

– Tillsammans med oss kan de vara vem som helst. Vi låter fantasin ta över. ■